

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок с. 10, П. пов.
Конт. почт. ш. 143.322
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полудням.
Рукописів не звертається

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:		
Місячно	3-00	102.
Чвертьрічно	15-00	"
Піврічно	30-00	"
Річно	60-00	"

ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці і Європі.
Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 250 зол., Німеччині 150 зол.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині
30 ч. к., Румунії 150 лей, Бельгії
250 зол., Австрії 250 зол. —
Зміна адреси: 100.

Телеф. Редації: 29-41.
• Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

ДЕФІЦИТИ.

Як рятувати бюджети в різних державах?

Маларський бюджет захитаний тим, що попередній уряд видав коло півтора мільярда гривень на інвестиції. Щоби зрівноважити бюджет, рішення зредувувати 7.700 урядовців, обнизити давати на 10—15 проц., а емеритури на 5—15 проц. та перевести ряд річевих ошадностей. Підвищено доходовий податок з 2 на 3 проц., підвищено доходовий податок і податок від цукру та ряд менше важних податків.

Франція, яку вважають банкіром світа, показала в минулому бюджетовому році 2.200 мld. фр. дефіциту, а в цім році цинить його на 6—7 мліярдів фр. Забрало німецьких влат (мортаторія Гуаера) і зменшилися сильно податкові влати. Міністр бюджету Піетрі обіщє предло-

ЗАКАРПАТТЯ.

Дальше запаморочення азбукою. — Селянські протести. — Господарська криза. — Заклик москвофілів до „боротьби“. — Хто найбільше винуватий?

Ужгород, в листопаді 1931.

Дивні дива діються на Закарпатті. Всю світ хитається під тягарем господарської кризи. Найбістріші уми шукають виходу з невимовно тяжкого положення. Перед фінансово-господарськими питаннями відходять на задній план інші проблеми. Єдина країна, де все інакше, — це українське Закарпаття. Інші народи плуть наперед, розвивають господарство й культуру, а „тверді“ русини ведуть боротьбу за мову, за алфавіт, вперто, не шкодуючи себе ні своєї будучини. Знається питання просте: у школі має панувати українська мова латини. Але не так думають закарпатські недобитки москвофільства, задивлені на Схід до „єдиної великої Росії“.

У квітні 1931 року теперішній чехословацький міністр освіти д-р Дерер скликав був до Праги комісію з мовознавців та представників "українських" і "московільських" установ Закарпаття. Комісія ухвалила, що в школах на Закарпатті має бути народна мова, мова місцевої людності, отже українська. Але московіли цим не задовольнилися й почали з осені п. року на-...

Розуміється, цьому наступові потурало
стипа місцевої адміністрації на Закарпатті, яка
перебувала в руках чеської аграрної партії. Інакше
ж ніяк сиділо тихо.

Не вистарчить, що Ви вивірили в ПЗУВ
обезпечення 1/3 частини вартості своїх бу-
динків і її забезпечили в

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер”

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Ви ще можете найдалше до дня 25 грудня ц. р. викупити свою будинкову полісу на 1932 р. у приналежній агенції Товариства Взаїмних Обезпечень „ДНІСТЕР”.

жити бездефіцитний прелімінар, вводячи ряд
ощадностей.

Чехословаччина має теж свої клопоти. Вправді новий прелімінар вказує скромну надвижку 4,6 мld. ч. корон, однак впливи падають і ледви чи можна буде вийти без дефіциту. згаляно без поважних ошдженостей. Говорять про редукацію уридовців, скреслення 13-ої платні (щасливий край, де така платня ще існує!), зведення податку від сірників і т. д. При чім ЧСР має легку позицію з довгами, бо вони є просто мініятурою в порівнянні з іншими державами і виносять всього 37,5 мld.ардів чк., а річні сплати з відсотками є тільки 337 мld. чк. (в Польщі ці рати є около в чотирю більші).

Югославія має теж дефіцитний бюджет (коло 1.000 мід. динарія). Його зрівноваження хотять пайти в новому податку неможлих мущин, підвищенню оборотного податку, обни-
зженню воядничих платежів, емеритур і т. д.

Як видно з цього перебігу ситуації при
різноманітні державних бюджетів майже в усіх
державах дуже важка і, десь чи вдасться декому
з керівників державних скарбів оборони
держави перед дальшими, прикрими наслідками
необережної господарки.

(Хр.)

На жаль, також дехто з міністерства освіти мав свою власну „шкільну політику“. Наприклад, нинішній інспектор „руського“ шкільництва на Закарпатті п. Вондрачек купив на державні гроші московсьільських підручників, недобриних міністерства, аж за 140.000 чеських корон! Проти цих підручників з їх „звичайним“ прокляттям савоїм націоналізм українські громади на Закарпатті. Так, 120 родичів дітей, що ходять до школи в Ясію, подали протест до шкільного відділу в Ужгороді 23. серпня 1931 р. і з цього часу пишуть:

„Завжди великоруські підручники, писані
ушкою мовою, стали татаром у наші для наших
дітей, бо діти їх не розуміють і виходять зі шкіл
на дороботах та не годяться до вищих шкіл“.

Зате збів з пантелику московськимсь інтелігентами-провокаторами селяни у Великих Луках протестуватимуть проти шкільних підручників, складених народським мовом! Дійшло до небудякого „шкільного страйку“, коли родичі перестали відвідувати дітей до школи...

На Закарпатті господарська криза відбивається найпаче, бо цього року на полі не зростає, а безробіття росте. Деревні робітники не мають праці, бо договір з Угорщиною перервано, нема вивозу лісових виробів на Угорщину. Язвкова боротьба — це ніби забавка, яка не

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 25 listopada 1931 r. Sąd okręgowy Wydział VI karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 262 czasopiisma „Dilo” z daty 20. listopada 1931 r. po wysłuchaniu w Lwowie dnia 20. listopada 1931 r. Prokuratora Sądu okręgowego dokonanej dnia 19. listopada 1931 r. przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie Prokuratora Sądu okręgowego w Warszawie, stanowiąc, uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 19. listopada 1931 r. przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopiisma p. t. „Dilo” Nr. 262 z daty 20. listopada 1931 r. W świetli kacyi- daty Lwów dnia 20. listopada 1931 r. w sprawie konfiskaty w artykule pt. „Graf Sfora” od słów „W świetli kacyi- daty Lwów dnia 20. listopada 1931 r. w sprawie konfiskaty do końca artykułu znamiona zbrodni z § 493 pk. zakaz zniszczenia całego nakładu wydac w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. — Zarazem wydać się odpowiedziszelnemu redaktorowi tego czasopiisma nakaz. by orzeczenie niniejsze umieścić bez-

płatnie w najbliższym numerze i za na pierwsze
stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą
następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17.
grudnia 1865 Dz. p. p. Nr. 6 z 1863 Dapp. z. j. zasąd-
zenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uszan-
owanie: Ogłoszenie drukiem wymienianego wyżej artykułu
na celu steracji wgardę i nienawisć przeciw Jedno-
litemu zwyczajowi państwowemu przez propagowanie ukra-
ińskich baśni socjalistyczno-nacjonalistycznych. Według
§§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem
powyższe postanowienie uzasadnione.

Przewodniczący: J. Medyński wr.
Za zgodność: Lipińska
starszy sekretarz.

Protokulant:
H. Rosenwieszen wr.

може чейже відвернути її уваги від пекучих потреб сучасності.

З приводу цієї „ланкової боротьби“ читаємо такий допис у прасковому органі чехословацької соціал-демократичної партії „Право Лиду“ з 3 листопада ц. р.: „Партія москвофільського напрямку своїми підписами оздобила брошуру — фабрикат „Товариства Духовнич“ та „Учительського Товариства“, яка є несподіванкою. У цій брошурі виражено агітується за боротьбу проти розпорядження міністерства освіти і закликається учителів, щоб вони заводили по школах незатверджені міністерством підручники москвофільського напрямку. Брошура обвинувачує міністерство в потуранні українському напрямку й у тому, що бунд — то шкільний реферат в Ужгороді систематично проводить українізацію. Брошура твердить, що вибори дали москвофільському напрямку більшість 6:1 і що культурна діяльність їхнього „Духовнич“ перевищує в тім самім відношенні діяльність української „Пресні“. Ті, що ту брошуру підписали, показали своє лихе знання російської мови...“

Підписавши на боці заклик до „боротьби“, яку треба засадити й без коментарів відкинути, визначуємо, що москвофільський табір є згідно з виборчим голосуванням більший від українського найвище у відношенні 2:1. При тому треба знати, що багато людей підлягло спокусам та загрозам аграрників. Досить є відома паперова ді-

яльність товариства „Духовнич“, якого читальні можуть що найбільше похвалитися таблицею (шматком) та вибітеними стінами“.

Між „духовними“ провідниками москвофільського напрямку знаходимо: людину, яка по поверненні з комуністичної служби в Росії не вміє правильно підписати своє прізвище тою мовою, яку тепер пропонує; москвофілів, що не вміють по російськи і „російсь“, що найліпше володіють улюбленою мадярською мовою; провідників культурного руху, яким російська мова мало відома і т. д.

„Право Лиду“ рішуче відкидає атаку москвофілів.

Газета протестує проти того, як заступник голови сенату Кльофач дозволяє собі піддержувати на Закарпатті москвофілів, які порушують розпорядження міністерства освіти.

Однак у всіх тих справах найбільше винувата невідомість самої нашої людності на Закарпатті, яка не вміє боронити своїх інтересів. Ніяка влада не допоможе народові раніше, поки він сам собі не допоможе. Закон добрий на папері, але треба вміти його використати для себе. Покиж темні закарпатські українці будуть вибирати на посіл до парламенту своїй *запеклих ворогів*, поки вони будуть цуратися своєї „хлопської“ мови і кланятимуться перед „панською“ (московською, мадярською, чеською), доти не буде кінця-краю наріканням.

С. Ужгородський.

Заборона збірки на українських інвалідів у станиславівському воєвідстві.

У слід за львівським воєвідством надіслав і станиславівський воєвідський уряд заборону на переведення публичних збірок в хосен інвалідів Української Армії. Мотиви цієї заборони ідентичні з мотивами львівського воєв. уряду: теперішній заряд Т-ва, в якому засідають особи, відомі з протидержавної діяльності (б. посол Д. Палій та інж. А. Мельник), не дає достаточної запоруки, що одержані зі збірки гроші будуть ужиті на цілі Т-ва.

Ця заборона на тлі загальної економічної кризи, а зокрема зубожіння селянства та загального безробіття, може довести до цього, що Управа УКТОДІ не буде мати найкращих грошових засобів на виплачування місячних оент, опротезування та лікування інвалідів.

До цього не може допустити український народ! Інваліди УГА не сміють лишитися без помічі, здані на ласку долі! Українське громадян-

ство, не зважаючи на всі труднощі, мусить забезпечити долю своїх інвалідів, хоч би в дотеперішніх мінімальних границях. Ренти українських інвалідів є такі низькі, що не вистарчають на задоволення найпримітивніших життєвих потреб, не сягають вони навіть 1/5 висоти державних рент. Не відмовляйте українським інвалідам цієї скромної ренти, на яку вони заслужили своїм терпінням і своєю кров'ю!

Навіть у цих важких часах мусить українське громадянство нести на своїх плечах почесний тягар удержання своїх інвалідів, бо покінення жертв вивольних змагань без помочі вбиває віру у кращу будучність у тих, в кого ця віра жива.

УКТОДІ мусить мати до диспозиції місячно найменше 12.000 зол! Кожний український громадянин(ка) повинен аступити в члені УКТОДІ, виплачувати річну вкладку 6 зол. (місячно 50

сот.). У пору заборони збірок тільки поголовне членство й загальна індивідуальна жертвенність урятують нас від сорому й морального пониження перед буцш. Орянами та перед світом.

Головна Рада УКТОДІ у Львові.

Освідомлюйте про значіння перепису селянські маси, домашню службу, сторожів, робітників і форталів.

3 церковних справ.

Після переходу о. протоєрея Табінського на унію.

Атмосферу, яка панує серед православних українців Волині, характеризує найкраще факт, що ніхто там не осуджує переходу о. протоєрея Табінського на унію, не зважаючи на зазвату агітацію в цьому напрямі офіційних православних кол. Що більше! Багато українських волинських громадян одобрює рішучий крок о. Табінського, уважаючи, що він, як визначний український духовник і громадянин, в кіншніх відносинах, в добі цілковитого розкладу і повної залежності православної церкви в Польщі, інакше поступити й не міг. Зрештою з кроком о. Табінського зсоціалізувалося багато православних вірних ще в дні, коли з наказу митр. Дениса на о. Табінського кинули „анатему“. А саме в часі проголошення тої „анатеми“ вишла з церкви демонстраційно ціла маса вірних з голосними окликами: „Анатема кацапам та єпископам, Симонові!“ (який саме проголосував „анатему“ на о. Табінського). Після такої недвозначної постанови українських православних вірних прийшло навіть до того, що директор приватної української гімназії у Крем'янці п. Реа розпочав був, не знати чому, слідство проти учнів гімназії... за демонстрацію в церкві і в загалі назвав з цього приводу одну класу — „хаманами“. Отже вийшло таке, що за ворожу поставу загалу православних вірних у Крем'янці до русифікаційних метод у православній церкві і до демонстраційно-торжественної „анатеми“ на о. Табінського (чому такої анатемі не було годі, як перейшов на унію москаль о. Морозов?) — розведено слідство проти Богу духівничих гімназійних учнів.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛО“ З ДНЯ 1. ГРУДНЯ 1931.

II. 1.

Польща, Балтик і Україна.

Історична помилка. — Інформації про дійсний український рух. — Стаття поляка і примітка редакції.

Автор вважає „важкою помилкою“ з погляду інтересів Польщі бажання польонізувати людей, що п'ять століть тому, коли вони були ще неосвітленими русинами-селянами, проявили спротив проти польської держави, одної з наймогутніших в Європі. Як можна думати про це тепер, коли більше як півстоліття ця компактна маса і мільонів стала національно свідомою. І це під подвійною загрозою сонітів та Німеччини!“

Після досить безстороннього огляду українського шкільництва автор звертає увагу на безглузду політику, яка поборюючи українців у Польщі, одночасно піддержує „авантюристів“, що походять з російської України, людей, що абсолютно нікого не репрезентують ані в Галичині, ані на Радянській Україні... Заснували Український Науковий Інститут у Варшаві. Це відповідало дійсній потребі, але невдачна форма швидко знищила інтерес цієї ініціативи, яка надто вчасно виявилася засобом боротьби проти українського національного руху в Польщі. Цей Український Інститут приступний лише для українців з Росії, а міцно замкнений для польських громадян українського походження! Професори, яких уряд вибрав, щоб кермувати цим заведенням, усі політики, адебіта далекі від наукового й літературного руху“.

Далі знаходимо огляд українських партій у Польщі, поміж якими „найбільша УНДО, голова якої п. Д. Левницький, посол до сойму... солідно організована ця партія групує майже всю інтелігенцію і селян, має свої газети, з яких найважливіша „Діло“ у Львові, свої кооперативи, свої банки. Духовенство її протегує й перше всього греко-католицький митрополит Шептицький, який має великий вплив у краю“...

Говорячи про виборчий блок українських національних партій, автор твердить: „Вони не бажать мати ніякого контакту з Радянською

Україною. Вони також більш не вірять у можливість утворити незалежну Галичину. — Їх концепція до 1923 р. Вони воліють широкую автономію в рамках польської держави... Коли українські партії домагалися автономії й лише автономії, угода їх з Польщею абсолютно можлива. На жаль, з обох боків екстремісти взяли гору. Замість того, щоб перемовляти й дійти до компромісу, а може навіть до півної угоди, воліли бурхливі й небезпечні аргументи: бомби й револьвери“...

Тут читаємо про УВО, про саботажі та про відому пацифікацію.

Як висновок автор наводить майже в цілості відому з часів пацифікації статтю краківського „Часу“ додаючи: „У столиці Західної Галичини може краще розуміють ніж деінде сучасну небезпеку. Нехай послухають цього мудрого голосу. Але швидко, коли ще час... Дай Боже, щоб нам не довелося колись питати себе, як той старий поет: „Świeżo nabytej wojny co jest za przyczyna, że z Tatury powstała znowu Ukraina?“

Ця стаття поляка в „Monde Slave“, як бачимо, дуже цікава, я ми не обминули спокуси коротко ареферувати її, раніше, ніж прийти до головної теми нашої статті. А ця тема це вже французький голос в українській справі, що викликає тут, і не тільки тут, справжню сензацію.

Початком літа з'явилася беззвезна книга „Monde Slave“, що викликала завжди із запізненням. Передова стаття на 13 стор., підписана трьома зірками, (а тутешня публіка знає, що це таке „три зірки“), мала заголовок: „Польща, Балтик і Україна“. До статті редакція додала вступ, який заслуговує на повну цитату.

„Чи треба ствердити, що редакція жалким чином не бере відповідальності за тезу статті, й що навпаки, вона моглаб зробити не одну формальну резерву щодо історичних тверджень й політичних висновків, висловлених, або на які тут натикають? Але редакція не вважала себе в праві замкнути журнал для розвідки, яка хоч однобічна, але безперечно поважна й щира та може вплинути на рефлексію.“

Зі всіх проблем славянського світу ті, що торкаються Польщі, сьогодні найбільш суперечні й стають причиною найбільш турбот для чимало розсудливих людей. Чи краще прикидатись

струсем і владати, що не розуміємо проблем Польщі, чи, навпаки, відверто й чесно їх дискутувати? Відповідь на це питання не може викликати сумніву в тих, які знають позицію „Монд Сляв“ від самого початку і його напрямку, які „Монд Сляв“ старався й старатиметься залишити вірним.

Історичні та політичні аргументи, що ми їх тут розвинули можуть викликати критику, дискусію. Сторінки „Монд Сляв“ для цього відкриті також широко, ліберально та безсторонно, як вони були відкриті для тези — не антагоністської але українофільської, яку читатимуть далі“.

Після такого інтригуючого вступу редакції французького місячника, перейдемо до самої статті, що починається:

„Поміж виразами особливо дорогими для дипломатичної мови всіх часів, є один, що має дивну долю: це „наріжний камінь міжнародної політики“ славянської „європейської рівності“. Але як усе у цьому світі міниться, цей „наріжний камінь“ не завжди був однаковий. Докопавши до „святої римської імперії, потім Туреччини, а була свята римська імперія, ним була двоїста напередодні світової війни, ним була двоїста монархія. У наші дні — це Польща. Але чи завжди ця країна буде центром нової рівності? Питання важке, найважливіше. Талейран мав звичай твердити, що закони географії та історії важко схопити ці імперативні закони: а дійсності вони залежать надто часто від спеціальних репрі. Щодо Польщі, країни без кадрів і без природних кордонів, увага географів може дати собі волю й дійсно не бракує численних гіпотез під цим оглядом. Нічого позитивного з них не можна витягнути. Зате історія легко може встановити цілої еволюції Польщі простий елементарний закон, а саме: ця країна, притиснута двома компактними масами, славянами на сході, німцями на заході, ніколи не могла виявити імператорської або перемогти їх, коли вони координували свої зусилля, або коли вони одночасно атакували Польщу. Поступи Польщі в одному або другому напрямку і вичилилися завжди відступом на протилежному фронті“.

(Продовжимо, далі)

Унійні видання в Дубні.

Довідуємося, що управа унійської семінарії в Дубні приступила до видавання бібліотеки, в якій будуть появлятися популярні розвідки в українській мові на теми, зв'язані з унійною акцією між православними. В найближчому часі ма. появилися вже кілька таких публікацій.

Перенесення осідку гр.-кат. єпископства з Крижівців до Загребу.

„Руски Новини“ повідомляють: На конференції всіх католицьких єпископів Югославії,

що відбулася недавно в Загребі, ухвалено перенести осідок греко-кат. єпископства з Крижівців до Загребу. Вибрано Загреб на осідок гр.-кат. єпископства тому, що Крижівці лежать дуже далеко від осель, в яких живе греко-кат. населення, коли міжним з Загребу до всіх тих осель доволі близько. На весну 1932 року мають зачати будувати єпископської палати і гр.-кат. катедри в Загребі. Площу під катедру і палату має визначити міська рада, до якої в цій справі вплинуло вже подання, яке перший підписав загребський римо-кат. архієпископ д-р Бауер.

Вісти зі Станиславова.

Ювілейний концерт „Рідної Школи“ — „Свято книжки“. — Повітовий зїзд УНДО.

Станиславівський Кружок „Рідної Школи“ розвів з нагоди 50-літнього ювілею „Р. Ш.“ дійсно подивугідну діяльність, головні в напрямі пропаганди рідношкільної ідеї. Крім заснування в повіті цілого ряду сільських кружків „Р. Ш.“ — вже пята в черзі в нашому місті імпреза з приводу ювілею „Р. Ш.“ Саме 7. XI. ц. р. відбувся ювілейний концерт „Рідної Школи“ На програму цього концерту зложилися: вступне слово дир. Никифора Даниша, хоріві продукції муж. хору філії „Просвіти“ — „Думка“ (Кунчинський-Гайворонський: „За рідний край“, Нішинський-Людкевич: „Закупала та сива зазупа“, Лисенко: „Ой думу я кониченька“), хоріві продукції мішаного хору „Боян“ (Олесь Кузрик: „В садочку“, Пилипенко-Недільський: „Засяло сонце“), сольова продукція на пісні п. С. Величкової (Прасингер: „Пічка мольоділ“) і деклямація п. М. Стеткевича (І. Франко: „Святоєвечірня казка“). Назагал програма досить слаба й мало атракційна. Комітет концерту виходив, здається, з założення, що метою концерту є в першу чергу здобути яконайбільшу суму для „Р. Ш.“ і тому не зробив ні одного потягнення, яке піднесло би місцевий річень концерт, але було би зв'язане з витратою грошей. Та не зважаючи на деяку шаблонність, цілість зробила на слухачах добре враження головне тому, що поодинокі точки були збайливо підготовлені. Найінтересніша точка концерту — це безсумнівно вступне слово дир. Н. Даниша. Бесідник, вийшовши від першопочинів на полі українського шкільництва, ядерно, але живо зобразив „Р. Ш.“ як еманацию нашої національної еманіпациї, заснував вагу рідношкільної справи, розвів розуміння цієї справи серед українських

мас та закінчив світляною картинною майбутності, яку можемо здобути на шляху „Р. Ш.“. Довго невгаваючі оплески були нагородою бесідникові за знаменито опрацьований реферат. В дальшому незлі хоріві продукції „Боян“ й „Думки“ і повна експресія деклямація зложилися на симпатичну цілість, якої не посувало навіть досить слабе цитрове слово.

Дня 8. XI. ц. р. уладила філія „Просвіти“ в Станиславові „Свято книжки“. Ядром свята був реферат проф. д-ра І. Рибчина: „Значіння книжки для освіти дорослих“, опрацьований з великою знайомістю річи і прегарно оформлений. Доповнювали програму: вступне слово д-ра Ю. Олесницького, дуже добре виконані хоріві продукції „Думки“ і деклямації п. Стеткевича. Фреквенція досить слаба. На салі самі селяни, з місцевої інтелігенції, крім виділу філії „Просвіти“ — нікого.

Дня 12. XI. ц. р. відбувся в Станиславові Повітовий Зїзд УНДО. На порядку нарад були між іншими: справа конскрипції, посольський звіт посла Чукура, політично-партійна праця в повіті. На зїзд, що його відкрив д-р Ю. Олесницький, прибуло 72 делегатів. Справу конскрипції ядерно й зі зрозумінням річи реферував маг. Гр. Болварук. Після вичерпуючої дискусії, яка розвинулася над конскрипційним рефератом, д-р Ю. Олесницький аюсував теперішню політичне положення та подав схему організації політ.-партійної праці в повіті. Закінчився зїзд рефератом о. М. Галушевського про велику вагу теперішньої конскрипції для нашого народу. Посол Чукур, перешкоджений виборами в Перемишлі, на зїзд не прибув.

Н. Н.

Французько-німецькі взаємини.

На засіданні французького парламенту 26. ц. м. прем'єр Ліваль, відповідаючи на інтерпеляцію в справі заграничної політики, заявив, щоержався точно мандату, даного йому палатою. Згадав про візиту Брінґа в Парижі, про трудові в Лондоні, та прихильне прийняття, якого зазнав у Берліні. Французько-німецький комітет под, на його думку, до поправи взаємин. Згадуючи про породож до Вашингтону, прем'єр зазначив, що вона дозволила йому показати зузісилля Франції в користь роззброєння. Лівальсказав, що він не порозумівся з президентом Гувером, що він не розуміє нічого без порозуміння з Францією. Візит у Вашингтон, причинився до вдержання парітету золота. Прем'єр підкреслив жертви Франції в користь Німеччини, якій легко було доказати свою фінансову господарку. Тільки сперти на довіру французько-німецька співпраця може усунути кризу, яку відчувається у всіх державах. Про цю правду салі пам'ятати, щоб не змарнувати того, що маємо, щедрістю, якої деякі народи від нас дожидають. Не чужий нам обов'язок солідарності, але в цей обов'язок має свої франції. Слід шукати змоги кредитування і кращів способів сплати воєнних довгів, але перш зсього салі прямувати до привернення довіри. У зявочевні до Німеччини Франція не буде відмовлятися від порозуміння й умови, однак треба перш усього, щоб Німеччина відзискала свою платничу здібність. Не легковажати ні трохи принципу солідарності, боронитимемо інтересів Франції під сторожкою контролею парламенту. Приймаємо нові зобов'язання тільки на обмежений час господарської депресії та під умовою, що зменшенню відшкодувань відповідатиме бодай відповідне зменшення воєнних довгів. Франція буде обстоювати принцип сплати транші необусловлено та не згодиться на першештво німецьких приватних довгів перед відшкодуваннями. Уряд, заявив Ліваль, не зможе дати інших ближчих пояснень, доки не дістане звіту знавців і доки мораторій Гувера не буде ратифікована Зедикеними Державами. Завданням Франції служити справі справжнього миру.

Промова Лівалья заскочила німецькі політичні кола своїм гострим тоном. В Берліні протичуть пояснити цю гостроту внутрішніми політичними причинами. Перш усього виборами на тичини думають, що промова має на меті весну, а також думають, що промова має на меті відшукати на майбутні переговори в справі репарацій. Можливе, що з німецького боку почуємо в найближчому часі відповідь на промову французького прем'єра.

ХОРОНІТЬ ВАШІ ОЧІ,
ВАШ найцінніший СКАРБ

938 1-5

ЖИВИЙТЕ ЖІВ ВОК
PHILIPS ARGENTA



Японські війська не слухають
свого уряду.

ПАРИЖ, 28. XI. ПАТ. Справа утворення комісії для позадання китайсько-японського конфлікту приймає корисний зворот. Становище, заняте Радою Союзу Народів, дещо змінилось під вражінням вістей, надісланих китайським урядом, які передбачують посилення японської діяльності. Ці вісти потвердили дельеша з Токіо, яка повідомляє, що поголоска про новий японський атак на Чін-чав відповідала правді. Це свідчило би, що японські війська не слухають приказів із Токіо, а це потягнуло би за собою димісію кабінету. З огляду на те розважак конфлікту не знаходиться вже в Парижі, але в Токіо.

Німецькі селяни проти податків.

БЕРЛІН, 28. XI. ПАТ. В селі Льюенбург наз Лабю 300 селян з чорним прапором і гітлерівською боевою пісню демонстрували проти скарбового урядовця, що прибув там екзекувати залеглі податки. Наслідком грізної постави демонстрантів урядовець мусів забратися.

Українці-латининики! Пам'ятайте, що віроісповідання не є тотожне з національністю. Коли ваша рідна мова українська — так і запишіть у переписному аркуші в дні 9. грудня!

Студентські справи.

Оснування „Громади Правників“ у Львові.

Кожний почин організування нашого громадського життя салі позитати щиро. Зокрема життя студентського. Один з проявів організування того життя — це перші загальні збори „Правничої Громади“ у Львові в дні 21. XI. ц. р. Це після майже 20-літньої перерви в існуванні подібної організації наших студентів-правників у Львові перша того роду організація.

Цікаво, що, не зважаючи на існування поважної групи українських студентів правників у Львові, у львівському університеті чи не найчисленнішій, вони найліпше проявили організаційну ініціативу. Цікаво. Бож відома річ, що не на кого іншого, а передовсім на правників, дивиться кожне громадянство, як на своїх організаторів.

Причиною цього прояву мабуть є м. ін. і те, що кожний правник надмірний індивідуаліст. Це й підтвердила дискусія на перших загальних зборах, де над деякими несуттєвими, коли не благими справами тратилося зовсім непотрібно багачко часу.

Про це говорять пр. двогодинна дискусія над способом переведення голосування, де кожний з около двадцяти дискусантів добував інший концепт з багажу помислів, засвоєних з політичного права. На всякий випадок цілковита неекономія часу.

Новому товариству салі побажати якнайкращих успіхів у поставлених собі завданнях, а зокрема відновлення і продовжування саліх традицій своєї передовничої поперелічч.

З Громади Студентів України у Познані.

На загальних зборах Громади Студентів України у Познані, які відбулися дня 15. XI. 1931 р., вибрано Візля у такому складі: голова — Субтельний Богдан, заст. голова — Гнідан Володимир Іван, секретар — Фролик Павло, Володимир Іван, секретар — Фролик Павло, скарбник — Стародуб Володимир, бібліотекар — Орбень Володимир, господар — Кисілевський Степан, прес. референт — Герус Ярослав, член — Крижанівський Петро, член — Руденський Михайло.

9. грудня загальний перепис населення! Дбайте, щоб в той день записано як вашу батьківську мову — українську мову. Домогайтеся двомовних аркушів і вписання вас по українськи. Перед підписанням аркуша — добре перевірюйте записані дані.

3 манджурського боєвища.

Японці біля Тіен-Тейну.

У зв'язку зі ситуацією в Тіен-Тейні командант японського відділу вислав допомогу в напрямі залізничні Пекін-Мукден. Японські війська заняли залізничний дворець Йо-Ян, звівши біля китайцями. В Пекіні проголошено знову стан облоги.

Японська військова влада вислала китайській владі ультімат, в якому домагається негайного припинення ворожої акції та виведення китайського війська на 6 миль від міста. Ультімат вигасає сьогодні вполудне. Китайська влада заявила, що не може дати відповди на ультімат перед год. 18.

Операції проти Чін-чав припинені.

ТОКІО, 28. XI. ПАТ. Всупереч повідомленню про приготування до великих воєнних опе-

рацій в Манджурії міні-ство закорд. справ оголошує, що японська армія зовсім не задумує атакувати Чін-чав. Як заявляють з Токіо, димісія уряду була би неминуча, оскільки агадана відомість відповідала би правді, бо це значило, що військові сили ухилялися від воєнної контролі. ВАШИНГТОН, 28. XI. ПАТ. Уряд Зединених Держав звернувся до японського уряду з домаганням, щоб японське військо не атакувало Чін-чав. У відповідь на це японський уряд заявив, що не задумує атакувати цього міста. ТОКІО, 28. XI. ПАТ. Рух японських військ на Чін-чав припинився наслідком одержаного приказу від уряду. Японські війська займають позиції над рікою Лін. Генерал Гонго рішився відвести до залізничної полоси військові відділи, що знаходяться на захід від Муклену.

Берестейський процес.

(30-ий день.)

У суботу візнавав член ППС **Пшечнік**. Каже, що провокатор Солтан радив, що під час демонстрації у Варшаві треба було перетягнути пріт через вулицю, щоб кінна поліція не могла атакувати. Кажав теж, що з трамваєм можна кинути бомбу на Пілсудського, як буде переїжджати, бо він бачив, що поліцай адержав раз увесь рух авт, як переїжджав Пілсудський. Пос **Качановський** оповідав, що до Дайнінського вислали послів, щоб не прийняв маршалкіства. Св. цигу напам'ять цілі уступи а інтерв'ю Пілсудського га каже, що розумів їх як заповіщення держ. перевороту. Пілсудський в інтерв'ю назвав послів шпіонами та адралниками, яких голоси можна купити за 5 зол. Додав не давав. Проф. **Рибарський** (голова сойм, клубу Стр. Нар.) каже, що відколи він у сойм, може ствердити, що в Польщі нема бюджету. Є тільки на папері. Мінімум права населення творить факт, що вик. владу обмежує законодавча влада в справі виконання бюджету. Пов. голова Найв Контр. Палати Жарновський говорив, що бюджетів не вільно переступити Найв Контр. Палата домагалася рах. замкненн. кошик і сойм. опозиція заявлялася за тим, щоб уряд до означеного речинця предложив замкнення рахунків, то за це замкали сойм.

ОСТАННІ ВІСТІ**ПЕРЕД ДРУКАРСЬКИМ СТРАЙКОМ У ЛЬВОВІ.**

Від 4 тижнів іде у Львові та в півд.-ох. воєвідствах цінникова акція друкарів. Т-во власників друкарень вилучило досі обов'язуючий ціник, зм'являючи до редуції платень робітників від 20—30 проц. У тій справі друк. робітники відбули заг. збори, на яких ухвалили, щоб комісія окремично полагодила справу 30. XI, так, що згодиться на 10 проц. знижку. Коли не прийде до обостороннього порозуміння, то у Львові вибухне 1. грудня друкарський страйк і часописи не вийдуть.

АРЕШТУВАЛИ ВЛОМНИКІВ ДО „МАЛО-ПОЛЬСКИ“.

Близько місяць тому львівські вломники вкрали в нафтовім бурі „Малопольска“ 150.000 у золотих і доларах. Поліція довго інвентувала ввозного бюро Шакальського і так арештувала головних виконавців влому: Візіла та Омуклу, відомих вломників. При них найшли ок. 20.000 зол. **РОЗЗБРОЙНИЙ КОНГРЕС, ЩО СКИНЧИВСЯ БІЖКОЮ.**

В Парижі відбувся міжнародний конгрес у справі роззброєння при участі представників різних націй. Виголошено цілу низку більше і менше замітних промов, а з них на увагу заслушує голос княгині Кантакузен, яка іменем жіноцтва середньої Європи заявила, що коли не можна устерегтися зброєнь, то слід надіятися вибуху революції з огляду на нужду в всіх сферах. Німецький делегат пос. Шрайбер домагався негайного роззброєння, як про це має рішати майбутня роззбройна конференція в 1932 р., а французький делегат Пенлеве домагався забезпечення безпечності Франції перед роззброєнням. Відомий французький письменник Жорж Ганді виступив гостро проти Німеччини, закидаючи їй облуду, бо домагається від інших роззброєння, а сама пригтовляється до воєнного ованнжу. Ці слова викликали сильні протести німецьких делегатів і піднесли ще більше розгорячений настрій. Конгрес мав скінчитися академією в салі Трокадеро, але скінчився незачувано бучею. Промови виголошували серед безпастанних криків, а вкінці прийшло до загальної бійки. Члени пацифістичної організації розправлялися на кулаки з представниками національних угруповань, буваших комбатантів зі світової війни. Одні других почали викидати зі залі, аж вкінці прийшла поліція й академію закрило.

СПРОБА МОНАРХІСТИЧНОГО ПЕРЕВОРОТУ.

БУДАПЕШТ, 29. XI. ПАТ. Сьогодні виринула в місті поголоска про близький монархістичний рух. Кажуть, що архикнязь Отто появився уже в Мадярщині в Сомбателлі у мадярського трімаса. Поголоска повстала у зв'язку з масовими арештуваннями, які переведено вночі. Арештовано кількасот осіб. В справі тих арештувань поліція видала комунікат.

ПРОТИ ПОВОРОТУ ГАБСБУРГІВ.

ВІДЕНЬ, 28. XI. ПАТ. Національні соціалісти в Інсбруці скликали віче, на якому запротегували проти повороту Габсбургів. У вічу взяло участь біля 2.000 осіб. Національно-соціалістичний промовець Фравфельд заявив, що легітимизм не акція французька, спрямована проти німецьких націоналістів.

Ціс. Зита заперечує.

БРЮСЕЛЯ, 29. XI. ПАТ. Нездавно, як відомо, появилася чуток, бушим то в замку бувиш цісареві Зиті біля Брюсселі відбувалися наради мадярських латеміонів, де обговорювали реставрацію Габсбургів та що Румунія і Югославія робили залямки, що будуть допомагати. В ціс.

Зита прислала заперечення тих чуток зі замку в Стенокерцель.

КОФЕРЕНЦІЯ КРУГЛОГО СТОЛА.

ЛОНДОН, 29. XI. ПАТ. Конференція Круглого Стола скінчилась в понеділок або у вівторок, коли Мекдональд зголосить дождану нетерпеливо декларацію уряду. На основі інформацій з добре поінформованих кол уряд не задумує зобов'язуватися до нічого, хоче тільки досягнути згоду, покликуючи мішану комісію, що розслідує би на місці в Італії практичні можливості введення в життя доручень конференції.

БОРІТЬБА ГІТЛЕРІВЦІВ ЗІ СОЦІАЛІСТАМИ.

ЕСЕН, 29. XI. ПАТ. В Мільгаймі відбувся зїзд націоналістів, на якому промовляв посол до райхстагу Терговен. Він зазначив, що національно-соціалістична партія з днем 1. грудня п. р. починає безпощадну боротьбу з соціалістами та комуністами. Боротьба триватиме на його думку три місяці, після чого соціалізм у Німеччині буде зломаний.

ГІТЛЕРІВЦІ ХОТІЛИ ВИПЕРЕДИТИ КОМУНІСТИЧНУ РЕВОЛЮЦІЮ.

В німецьких республіканських колах викликала велике занепокоєння розмова надпрокуратора д-ра Вернера, що веде слідство в справі невідомого гітлерівського замаху в Геслі, оголошено на націоналістичною агенцією „Union“. З тієї розмови виходить, що надпрокуратор хоче затримувати цілу справу. Вказує на те й лист д-ра Вернера до міністра внутрішніх справ Гренера, у якому надпрокуратор домагає, що гітлерівські документи, сконфісковані в Дармштадті, не доказують існування протидержавного замаху. Піднеси голову самі гітлерівці, а навіть аналізує автор сконфіскованої прокламації, суддя Бест, який після оголошення викритої прокламації ще був без сліду. Він признається публично, що прокламацію уложив у зв'язку з поголоскою про комуністичні приготування до пучу. Національні соціалісти, заявляє Бест, мусіли бути пригтовані, щоб випередити комуністичну революцію.

ЗВОРОТ В МАНДЖУРСЬКИХ ПОДІЯХ.

ТОКІО, 29. XI. ПАТ. На основі урядових повідомлень японські війська числом 20.000 людей, що посувалися на Чін-чав, дістали приказ вернути негайно до Мукдену. Однак можливе, що цей поворот стріється з перешкодою наслідком ушкодження залізничного шляху.

МУКДЕН, 29. XI. ПАТ. Поважні зміни, які зайшли на протязі ночі у воєний ситуації в Манджурії, розвіяли в значній мірі побоювання, які повстали у зв'язку з вчорашніми боями. Японські війська відступають до південно-манджурської полоси. Всі відділи поза цією половою зредуковані сильно.

МУКДЕН, 29. XI. ПАТ. На основі офіційних відомостей японські війська після перегрупування залишаються тільки в місцевостях Кірін, Чін-люй-то, Шінікар, Тао-нао і Чен-чін-туа.

ПІЕН-ТСІН, 29. XI. ПАТ. Китайсько-японські переговори в справі мирного поладнання конфлікту розпочалися.

ОБСЕРВАТОРИ ЛІГИ В МАНДЖУРІІ.

ПАРИЖ, 29. XI. ПАТ. Відповідь нанкінського уряду на Бріан в лист пропонує вислати до району Чін-Чоу обсерваторів, що вдержували би контакт із командантами китайських і японських військ задля установаження неутральної полоси. Китай дозволив уже командантові в Чін-Чав, щоб увійшов у взаємини з обсерваторами.

ВАЖНИЙ ДОКУМЕНТ В ІСТОРІІ В. БРИТАНІІ.

Англійська палата громад прийняла 350 гол. проти 50 новий демократичний статут. „Айрліш Індепендент“ (проурядовий) висловлює вдодовлення з приводу зрівняння всіх домів в їх внутр. і зовнішній суверенності. Часопис висловлює надію, що й палата лордів ухвалить цей біл. Республіканська „Айрліш Прес“ твердить, що саме тепер уряд візьмє ірландської держави має добру нагоду зліснити свої давні обітниця та скасувати англ. прерогативи, в яких орган Де Валери бачить лише дальшу незаконну залежність Ірландії від В. Британії.

ЛІЯ ДЕ ПУТТІ ОТРУІЛАСЯ?

Ньюйорські часописи повідомляють, що місто публ. азоровля не дозволило похоронити фільмової артистки Лія де Путті та приказало перевести секцію т.ла. Кажуть, що Лія де Путті проковтнула шпильку. Б теж чути, що вона задавилася кісткою, це спричинило рану в горлі та зажаження крові.

СПОРТ.**ЛІГОВІ МІСТЕЦТВА.**

Львів. Чорні—Краковія 2:0 (1:0).

Варшава. Легія—Погонь 2:1 (1:1).

Краків. Висла—Гарбарія 3:2 (2:1).

Катовиці. Рух—Варшавіяна 2:1 (0:0).

ГОКЕР.

Катовиці. Польський Шлеск—Німечкий Шлеск 1:1 (0:0. 0:0. 1:1).

Берлін. Легія—Брандербургер С. К. 6:0 (3:0. 2:0. 1:0).

Берлін. В. С. К.—Англія 3:2.

Український театр у „Народньому Домі“ у Львові. „Брехня на брехні іде та брехнею поганяє“.

„Курер Львовскі“ а 28. листопада 1931 р. приносить таку „татарську“ вістку:

ДЗВІН НА ТРІВОГУ!

Заколот у театральних справах. „Останні дні перед виборами нового президента принесли божевільний заколот у театральних справах. Саме в цій хвилині висувать дуже агресивний проект віддати салю театру „Ріжнородностей“ — українському театрові, а трупу п. Семашкової малаб перейти до „Великого Театру“. Тоді трупа п. Старської, яка працювала в тому будинку зі западом два місяці та давала заробіток більше сорока особам, технічної обслуги — мусілаб піти на „зелену папу“. Катастрофальним для трупи п. Семашкової було би таке перенесення до „Великого Театру“, де щоденні кошти вистави є двічі більші як у „Театрі Ріжнородностей“. Цей план мають перевести в діло 1. грудня п. р. Отже виганяться одну польську трупу, другу присуджується на голодову смерть, щоб збільшити ще театральний заколот“.

А правдою є, що український театр ім. Тобленича дістав після довгих заходів дозвіл на 6 (шість) вистав у театрі „Ріжнородностей“. Важко уявити собі, щоб редактори „Курера Львовського“ цього не знали або не могли дістати інформацій від самої управи театру „Ріжнородностей“ чи в магістраті. Ім, очевидно, вигідніше виписувати брехню, обчислену на наївність своїх замотилчених шовнізмом читачів. Редактори „Курера Львовського“ мають теж повну можливість вирахувати, скільки грошей впацують до міської каси українці у Львові і чи на цій основі мають право доставати від часу до часу одну з міських театральних сал для українського театру.

При загальному переписі не вільно вживати намов ані погроз! Подати правду про свою віру і мову є законним обов'язком кожного громадянина і громадянки!

НОВИНКИ

— Українська робітня футер Юліана Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. П. пов. 254—?

— Магазин постелі Р. Джала, Львів, вул. Хорушина 5. (біля кіна „Аполло“) поручає по найнижчих цінах, ковдри, матеріа і постіль. Переробляє ковдри по 6 зол., матеріа по 8 зол. 786 11—100

— Д-р Володимир Каранович ординує а 1. XI. п. р. в Сяноці (напроти пошти) і пересілає апаратом Рентгена. 942 1—2

— Вистави нашого театру в салі театру „Ріжнородностей“. Як наші читачі мають змогу довідатися із театральних оголошень, театр ім. Тобленича приїде на 6 вистав до Львова. Нема сумніву, що причиною невеличкої фреквенції нашої публіки на останніх виставах цього театру була нехоть до малю малої салі „Ремісничої Палати“, а може й у менше освідомленні недовіра до артистичних сил театру, якого праці за останній час наше львівське громадянство не знає. Великий успіх вистав, які дає цей театр, добір цінних пєс, а також нагоди побачити гру артистів на справжній сцені, сподіємось притягнуть на цей раз нашу публіку до театру. Ціни міськ незвичайно низькі: а 1 зол. 20 сот. (уці сидячі) до 4 зол.

— Український співак у львівському радіо. Довідуємось, що український теноровий артист співак д-р Тисяк (причний тенор) співає а 3. грудня у львівському радіо. Година 17.35 (після 6-ту пополу.), — артист співатиме 25—30 хвилин оперові арії та пісні.

— Столітні в Польщі. 1921 р. було в Польщі 2.560 осіб, які мали сто, або більше літ. На кожних 100.000 мешканців припадало 10 столітників. В Італії припадало на 100.000 мешканців лише один столітний, а в Німеччині один на мільон мешканців. Найбільше столітників виявилось у східних воєвідствах Польщі, на 100.000 мешканців припадало 31. У центральних воєвідствах 4, у західних 3 столітних.

— За один хліб: три місяці тюрми та самогубство дружини. У Підляшській Білій повісила Анна Буняковська з роздуби, що її чоловік а судиа суд на три місяці тюрми за крадіж одного хліба.

— Париські авта та шофери. Останні підручки нарахувують у Парижі 18.650 особових авт і стількиж шоферів; 8.000 шоферів не мають

